

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «СУК ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SUK v. UKRAINE)**

(Заява № 10972/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

10 березня 2011 року

ОСТАТОЧНЕ

10/06/2011

Рішення у справі набуло статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним правкам.

У справі «Сук проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Дін Шпільманн (Dean Spielmann), Голова,
Елізабет Фура (Elisabet Fura),
Бошт'ян М. Зупанчіч (Bostjan M. Zupancic),
Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefevre),
Енн Пауер (Ann Power),
Ганна Юдківська (Ganna Yudkivska),
Ангеліка Нусбергер (Angelika Nußberger), судді,
та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,
після наради за зачиненими дверима 15 лютого 2011 року
постановляє таке рішення, винесене того самого дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа розпочата за заявою (№ 10972/05), поданою до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянином України паном Григорієм Григоровичем Суком (далі — заявник) 12 березня 2005 року.

2. Заявник був представлений паном М. Белим, адвокатом із с. Щербані, Полтавська область. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — паном Ю. Зайцевим.

3. Заявник, зокрема, стверджував, що національні органи державної влади позбавили його майна, що становило порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

4. 25 січня 2010 року Голова п'ятої секції вирішив повідомити про заяву Уряд. Також Суд вирішив розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви одночасно (пункт 1 статті 29).

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

5. Заявник народився у 1956 році та проживає у м. Полтаві.

6. У листопаді 2001 року заявник звернувся до Київського районного суду м. Полтави з позовом до свого колишнього роботодавця — Управління державної пожежної охорони УМВС України в Полтавській області, вимагаючи сплатити заборгованість у розмірі місячного грошового забезпечення на 1999 та 2000 роки відповідно.

7. 27 вересня 2002 року суд виніс рішення на користь заявника та присудив йому 767,04 грн.

8. 11 жовтня 2002 року той же суд змінив рішення і збільшив присуджену суму до 797,04 грн.

9. 15 квітня 2003 року апеляційний суд Полтавської області скасував рішення від 27 вересня та 11 жовтня 2002 року і відхилив позов заявника. Своє рішення апеляційний суд обґрунтував тим, що Закон України «Про Державний бюджет України на 2000 рік» не передбачав видатків для виплат за застосовним Указом Президента, і, відповідно, вирішив, що відповідно до Закону України «Про бюджетну систему України» заявник не мав права на такі виплати протягом оскаржуваного періоду.

10. 15 вересня 2004 року Верховний Суд України відхилив касаційну скаргу заявника, подану на рішення від 15 квітня 2003 року.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

A. Конституція України

11. У відповідних положеннях Конституції зазначено:

Стаття 95

«Бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами.

Виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків.

Держава прагне до збалансованості бюджету України.

Регулярні звіти про доходи і видатки Державного бюджету України мають бути оприлюднені».

B. Закон України «Про бюджетну систему» (чинний на той час)

12. Стаття 28 Закону зазначає:

«... Закон про Державний бюджет України не може ... вносити зміни до чинного законодавства. У разі необхідності зміни чи доповнення вносяться спочатку до відповідних законів...

... Якщо у проекті Закону про Державний бюджет України не забезпечується в межах наявних ресурсів фінансування в повному обсязі витрат, передбачених законодавством України, Верховна Рада України приймає Закон про Державний бюджет України, не змінюючи чинного законодавства. Це законодавство діє протягом бюджетного року в частині, що не суперечить Закону про Державний бюджет України.

Якщо Верховна Рада України не затвердила в повному обсязі видатки на заробітну плату і нарахування на неї, відповідна штатна чисельність установ, що фінансуються з бюджету, підлягає скороченню».

С. Указ Президента України № 926/96 від 4 жовтня 1996 року «Про умови грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу та оплати праці працівників органів внутрішніх справ» (чинний на той час) (у відповідний час)

13. У відповідній частині Указу зазначено таке:

«З метою впорядкування грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ постановляю:

2. Виплачувати:

...

особам рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ матеріальну допомогу в розмірі місячного грошового забезпечення на рік...»

14. Указ втратив чинність відповідно до Указу Президента № 1234/2007 від 18 грудня 2007 року.

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

15. Заявник скаржився на те, що національні органи влади позбавили його майна. Він посилався на статтю 1 Першого протоколу, в якій зазначено таке:

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів».

A. Щодо прийнятності

16. Уряд стверджував, що заявник ніколи не мав остаточного і такого, що підлягало виконанню, рішення, винесеного на його користь, а справедливість національного провадження, яке закінчилось остаточним відхиленням позову заявника щодо виплати щомісячного грошового забезпечення, ніколи заявником не оспорювалась. Тому

Уряд вважає, що заявник не може стверджувати, що він є жертвою порушення його прав, гарантованих Конвенцією.

17. Заявник не надав коментарів.

18. Суд зазначає, що питання у цій справі пов'язане не з поданою до національних судів «вимогою», яка може становити «майно» у значенні статті 1 Першого протоколу (див., з-поміж інших судових рішень, рішення у справі «Бурдов проти Росії» (*Burdov v. Russia*), заява № 59498/00, пункт 40, *ECHR* 2002-III), а радше з правом на виплату, яке походить безпосередньо з чинного та передбачуваного положення національного законодавства (див. рішення у справі «Кечко проти України» (*Kechko v. Ukraine*), заява № 63134/00, пункт 23, від 8 листопада 2005 року). Таким чином, Суд відхиляє цей аргумент Уряду як невідповідний.

19. Далі Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у значенні підпункту (а) пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що заява не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому вона повинна бути оголошена прийнятною.

В. Щодо суті

20. Заявник стверджував, що остаточна відмова державних органів надати йому грошове забезпечення, на яке він мав право за законодавством, становила втручання в його майнові права.

21. Уряд стверджував, що скарга заявника не стосувалася ані «існуючого майна», ані «легітимних сподівань» на отримання такого майна. Уряд зауважував, що не було остаточного і такого, що підлягало виконанню, рішення, яке підтверджувало його право на такі виплати, та що національне законодавство чітко передбачало, що виплата забезпечення, про яке йдеться, може здійснюватись лише у випадку наявності достатніх бюджетних коштів.

22. Суд повторює, що поняття «майно» в першій частині статті 1 Першого протоколу має автономне значення, яке не обмежується правом власності на фізичні речі та є незалежним від формальної класифікації в національному законодавстві. Певні інші права та інтереси, що складають активи, наприклад, борги, можуть також вважатися «майновими правами» і, відповідно, «майном» у розумінні цього положення. Питання, що має бути розглянуто, полягає у тому, чи надавали заявнику обставини справи, розглянуті в цілому, право на інтерес, який по суті захищається статтею 1 Першого протоколу (див. рішення щодо прийнятності у справі «Броньовські проти Польщі» (*Broniowski v. Poland*) [ВП], заява № 31443/96, пункт 98, *ECHR* 2002-X).

23. Суд вважає, що держава на власний розсуд визначає, які доплати надавати своїм працівникам із державного бюджету. Держава може ввести, призупинити або припинити їх виплату, вносячи відповідні

законодавчі зміни. Однак, якщо законодавча норма, яка передбачає певні доплати, є чинною, а передбачені умови — дотриманими, державні органи не можуть відмовляти у їх наданні, доки законодавче положення залишається чинним (див. рішення у справі «Кечко проти України» (*Kechko v. Ukraine*), згадане вище, пункт 23).

24. Суд зауважує, що вимога заявника до національного суду ґрунтувалась на чіткому положенні національного законодавства, що було чинним на той час (див. пункт 13 вище). Виплата забезпечення, що розглядається, здійснювалась з огляду лише на єдину об'єктивну умову — належність до рядового або в начальницького складу органів внутрішніх справ. Оскільки заявник виконав цю умову, він може вважатися таким, що мав обґрунтовані сподівання, якщо не право, отримати виплату, яка розглядається. Замінювати національні органи у тлумаченні національного законодавства не є завданням Суду. Однак, національні суди аргументували свої рішення тим, що Закон України «Про Державний бюджет України на 2000 рік» не передбачав видатків для виплат, передбачених Указом Президента, і, відповідно, постановили, що заявник не мав права на такі виплати протягом відповідного періоду згідно з Законом України «Про бюджетну систему України». Таким чином, виявляється, що національні суди проігнорували положення статті 28 Закону України «Про бюджетну систему України», яке забороняло вносити зміни до законодавства Законом про Державний бюджет України, спочатку зміни слід було внести до відповідних законів (див. пункти 9 та 12 вище). Більше того, Суд не приймає аргумент Уряду щодо бюджету, оскільки державні органи не можуть посилатися на відсутність коштів як на підставу невиконання зобов'язань (див., з-поміж інших судових рішень, рішення у справі «Бурдов проти Росії» (*Burdov v. Russia*), згадане вище, пункт 35). Тому остаточна відмова національних органів у праві заявника на цю доплату за період, що розглядається, є свавільною і такою, що не ґрунтується на законі.

25. Отже, було порушено статтю 1 Першого протоколу.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

26. Заявник також скаржився за статтею 6 Конвенції на результат провадження. Крім того, він скаржився за статтею 14 на дискримінацію, оскільки один з його колег отримав рішення на свою користь в результаті вирішення схожого спору.

27. Суд розглянув решту поданих заявником скарг. Однак, дослідивши всі надані йому матеріали та в тій мірі, в якій оскаржувані питання належать до його компетенції, Суд вважає, що вони не вказують на будь-які ознаки порушення прав і свобод, закріплених Конвенцією або протоколами до неї.

28. Отже ця частина скарги має бути відхилена відповідно до підпункту (а) пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції як явно необгрунтована.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

29. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

30. Заявник не надав вимог щодо справедливої сатисфакції. Відповідно Суд вважає, що присудження будь-якої суми заявникові не вимагається.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* прийнятною скаргу заявника за статтею 1 Першого протоколу, а решту скарг в заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено письмово 10 березня 2011 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
Секретар

Дін ШПІЛЬМАНН
Голова